

**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát
Dukelská 23, 370 01 České Budějovice**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-1115/24-C
Sp. zn. ČŠIC-S-205/24-C

Název	Základní škola, Kaplice, Omlenická 436
Sídlo	Omlenická 436, 382 41 Kaplice
E-mail	info@zsomlenicka.cz
IČO	00 583 782
Identifikátor	600 022 315
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Gabriela Schicková, DiS.
Zřizovatel	Jihočeský kraj
Místo inspekční činnosti	Omlenická 436, Kaplice
Inspekční činnost na místě	4. 11. 2024 – 6. 11. 2024

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Základní škola Kaplice, Omlenická 436 (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, základní školy speciální a školní družiny. Ve škole jsou vzděláváni žáci s lehkým, středně těžkým a těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami. Vzdělávání probíhá podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „Společně všechno zvládneme“ a školního vzdělávacího programu pro speciální vzdělávání „Cesta za poznáním“ (díl I. a II.). K termínu inspekční činnosti navštěvovalo školu celkem 29 žáků ve

čtyřech třídách, z toho sedm žáků v jedné třídě speciální školy. Všechny třídy jsou složeny z více ročníků.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy působí ve funkci od roku 2021, nejdříve jako zastupující ředitelka a v roce 2023 byla na základě konkurzu jmenována do funkce. Koncepční záměry školy jsou zpracovány na období 2023–2028. Plán rozvoje je realistický, vychází z profilu zařízení a ze zpracované SWOT analýzy. Vize se daří průběžně plnit díky úspěšnému získávání finančních prostředků, zejména jsou postupně zkvalitňovány materiální a prostorové podmínky pro výchovu a vzdělávání.

Škola se dlouhodobě potýká s personálními změnami ve složení pedagogického sboru i školního poradenského pracoviště. Pedagogický sbor prošel na počátku školního roku výraznou obměnou, kterou ředitelka využila k budování týmu, který s ní sdílí vizi o směřování školy. V pedagogickém sboru jsou tak pedagogové s rozdílnou mírou pedagogických zkušeností a dovedností. Jejich spolupráce se zpravidla zaměřuje na sdílení materiálů a na organizační záležitosti. Realizované vzájemné hospitace vyučujících se prozatím nepromítají do výuky v potřebné míře. Systém řízení školy je nastaven, avšak málo četná kontrolní a hospitační činnost ředitelky školy neumožňuje systematické sledování a hodnocení pedagogického procesu. Závěry z kontrolní a hospitační činnosti nejsou dosud cíleně provázané s plánováním dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Současný výběr oblastí pro další vzdělávání pedagogů je založen především na jejich zájmu, méně často odráží aktuální potřeby školy. Pravidelné porady pedagogů školy jsou zaměřeny více na organizační otázky. Projednávání souhrnných výsledků vzdělávání žáků, zobecňování závěrů z kontrolní a hospitační činnosti probíhá okrajově, ani metodická sdružení se jimi nezabývají v potřebném rozsahu. V průběhu inspekční činnosti byly odstraněny formální nedostatky v nově zpracované dokumentaci školy.

Vedení školy usiluje o vytvoření optimálních materiálních podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich účelné využívání. Třídy jsou svým vybavením i uspořádáním vhodně přizpůsobeny aktuálnímu věkovému složení i vzdělávacím potřebám žáků. Od letošního roku jsou žáci základní školy speciální vzdělávání v samostatné třídě, toto organizační opatření podporuje větší míru individualizace a efektivní zaměření na jejich specifické potřeby. Škola má potřebné množství speciálních a kompenzačních pomůcek a dalších nezbytných prostředků ke vzdělávání, např. kompenzační pomůcky na bázi výpočetní techniky, které pedagogům pomáhají zmírnit nebo eliminovat negativní důsledky postižení žáků (např. omezená pohyblivost, alternativa v komunikaci, neklid, střídání nálad). Při jejich výběru zohledňují jejich účelnost pro žáky a jednoduchost v obsluze. Ve spolupráci se zřizovatelem a úspěšným čerpáním prostředků z dotací a grantů jsou třídy stále dovybavovány interaktivní technikou. K výuce je škola v dostatečné míře vybavena počítačovou technikou (notebooky, tablety pro žáky a pedagogy), všechny třídy mají interaktivní tabule a připojení na internet. K dispozici je učebna výtvarné výchovy, tělocvična a nově i relaxační místnost, která nabízí bezpečné, stimulující prostředí a různé smyslové podněty v příjemné atmosféře. Přínosem pro rozvoj zručnosti a přípravu žáků na každodenní život je využívání odborných učeben (cvičná kuchyňka a keramická dílna) a přilehlého školního pozemku zařízeného pro pěstitelské práce a venkovní hřiště.

Významným přínosem pro kvalitu vzdělávání je získávání finančních prostředků nad rámec státního rozpočtu zapojením školy do řady projektů, dotací a grantů. Škola z nich financovala např. učební pomůcky pro pracovní vyučování, vybavení výtvarné výchovy

a posílala digitalizaci. Získané sponzorské dary od místních firem přispěly především ke zpestření výuky. Pravidelné zapojení školy do veřejného života města přispívá k rozvoji sociálních a občanských kompetencí žáků i k posilování dobrého vztahu žáků k místu, kde žijí. V rámci kariérového poradenství škola dlouhodobě spolupracuje se středními školami i odbornými institucemi v regionu. Velký důraz klade škola také na spolupráci se zákonnými zástupci, místními organizacemi a spolky.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Školu tvoří třídy, ve kterých jsou spojeny různé ročníky obou stupňů. Tato organizace zvyšuje nároky na organizaci výuky, ale zároveň umožňuje učení se mladších žáků od starších, diferenciaci práce s ohledem na jejich věkové a osobnostní předpoklady, podporuje jejich schopnost spolupráce a rozvoj sociálních vztahů. Společným znakem sledovaného vyučování v základní škole a základní škole speciální byla přátelská a respektující atmosféra, vzájemná důvěra, vstřícná komunikace a empatický přístup pedagogů k žákům.

V hospitovaných hodinách základní školy byly vyučovací hodiny vždy dobře promyšlené s ohledem na vzdělávací cíle i dosavadní znalosti a zkušenost žáků a velmi zdařile podporovány názornými pomůckami. V hospitovaných hodinách převládala příjemná atmosféra podporující učební proces, žáci byli povzbuzováni k plnění úkolů a k co nejlepšímu výkonu, nastavená pravidla vesměs dodržovali. Komunikace byla vstřícná, respektující jak ze strany vyučujících, tak žáků a přispívala k pozitivním vztahům ve třídách. Vyučující kladli na žáky přiměřené požadavky, dávali jim dostatečný prostor pro zpracování zadaných úkolů. Vzdělávací obsah byl vhodně propojen s reálnými situacemi každodenního života. V hodinách zpravidla převažovala frontální výuka doplněná samostatnou prací. Zadávané úkoly byly diferencovány funkčně podle jednotlivých ročníků. Méně se dařilo pracovat s vnitřní diferenciací tak, aby reagovala na rozdíly mezi žáky v oblasti připravenosti, zájmů a vzdělávacích potřeb. Didaktická technika byla pedagogy i žáky využívána účelně nejen k prezentaci, ale k procvičování, méně již k vyhledávání informací. Žákům byl pro vypracování úkolů poskytován dostatečný časový prostor. Pedagogové vhodnou formou upevňovali i pracovní a hygienické návyky žáků, někteří efektivně zařazovali i relaxační chvíle. Během výuky průběžně hodnotili práci i pokrok žáků. V závěru hodiny byl stanovený vzdělávací cíl vyhodnocován ve vazbě na obsah a pracovní úsilí celé skupiny žáků i jednotlivců. Žáci byli zároveň cíleně vedeni ke smysluplnému sebehodnocení, vrstevnické hodnocení se v průběhu hospitací nevyskytlo. Ve výuce přírodovědných předmětů v rámci badatelské výuky byla od žáků vyžadována obsahově náročnější komunikace, argumentace a vyvozování zákonitostí, čímž byl vhodně podpořen rozvoj přírodovědné gramotnosti. Hodina cizího jazyka byla zdařile vedena s ohledem na vzdělávací možnosti žáků, méně se již dařilo aktivně je zapojovat do cizojazyčné komunikace.

V základní škole speciální se vyučující zaměřovali na co největší míru individualizace učiva s ohledem na specifika jednotlivých žáků, jejich možnosti, schopnosti a momentální zdravotní stav s ohledem na jejich budoucí vstup do dalšího vzdělávání a života. Ve třídě působila pedagožka s asistentkou pedagoga, které svou práci efektivně koordinovaly vzhledem k individuálním potřebám žáků. Žáci byli důsledně seznámeni s cílem a průběhem hodiny, pedagožky podporovaly názornost výuky, využívaly frontální i samostatnou práci. Žáci nejvíce rozvíjeli komunikativní a pracovní kompetence, ale i např. smyslové vnímání nebo rytimizaci při poslechu písně. Pedagožky volily pestré, střídající se činnosti a podněty, které měly pozitivní dopad na aktivaci hmatové, sluchové a zrakové percepce. Důraz byl kladen i na osvojování základů sebeobsluhy jako základu pro jejich vstup do dalšího

vzdělávání a života. Mnohé činnosti vedly k nácviku jemné i hrubé motoriky (např. úchop drobného předmětu při kreslení). Pedagožky zařazovaly takové formy a metody práce, které odpovídaly speciálně pedagogickým postupům a práci se žáky se středním mentálním postižením a kombinací vad. V pečlivě připravených hodinách byl kladen zřetelný důraz na vstupní i průběžnou motivaci oceňováním snahy, dílčího pokroku a stimulujícím povzbuzováním žáků k následné aktivitě. Hojně byly využívány názorné pomůcky (obrázky, fotografie, piktogramy, grafické symboly) a schémata (např. denní rozvrh činností). Didaktická technika včetně tabletů byla zdařile využívána jak pro ilustraci různých činností, tak i jako vzor pro výtvarnou výchovu. Výuka se přes často proměnlivý psychický stav některých žáků vyznačovala vstřícností, trpělivostí a pedagogickým optimismem. Součástí vyučovacích hodin bylo i sebehodnocení žáků, které společně s vyhodnocením v závěru hodin přispívalo k efektivní zpětné vazbě všech zúčastněných a k vyhodnocení vzdělávacího cíle, včetně konkrétních vzdělávacích výsledků. Vzájemné hodnocení žáků bylo využíváno ojedinele.

Na základní vzdělávání účelně navazuje činnost školní družiny. Zájmové vzdělávání nabízí vhodné formy činností prostřednictvím pravidelných zájmových, rekreačních a odpočinkových činností. Nedílným prvkem pobytu žáků ve školní družině je i využívání relaxace a spontánní činnosti v prostoru hřiště a tělocvičně, nebo prostřednictvím vycházek do okolí. V průběhu hospitací byly činnosti zaměřeny zejména na rozvoj pracovních a výtvarných dovedností, volnou hru a sportovní činnosti na hřišti. Při volné hře žáci spolupracovali a mohli uplatnit a rozvíjet i schopnosti a dovednosti podle svého zájmu.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Evaluace úrovně výsledků vzdělávání je vzhledem k míře postižení žáků velmi specifická. Žáci s vysokou mírou podpůrných opatření jsou hodnoceni slovně vzhledem k rozsahu a druhu zdravotního postižení, zejména se jedná o obor vzdělání základní škola speciální a částečně i základní škola. V základní škole jsou vzdělávací výsledky žáků zjišťovány běžnými způsoby, využívá se ústní zkoušení, didaktické testy, prověrky a diktáty. V základní škole speciální jsou hodnoceny nejen získané schopnosti žáků, ale i míra jejich zvládnutých dovedností, návyků, samostatnosti a dopomoci a také jejich motivace k jednotlivým činnostem. Nedílnou součástí každodenního hodnocení žáků je pochvala a motivační ocenění jejich úspěchů (známka výborná, razítko aj). Třídní učitelé vedou žákům sběrná portfolia, jejichž potenciál není prozatím v rámci pedagogické diagnostiky aktivně využit. Zákonní zástupci jsou průběžně seznamováni s hodnocením prostřednictvím zápisů v žákovských knížkách, deníčcích a při individuálních návštěvách školy. Výsledky vzdělávání žáků odpovídají možnostem a schopnostem žáků vzhledem k míře postižení. Spolu s údaji o zapojení školy do řady místních aktivit jsou výsledky vzdělávání prezentovány ve výroční zprávě, v prostorách školy a na internetových stránkách.

Činnost školního poradenského pracoviště zajišťuje výchovná poradkyně a školní metodička prevence. Jejich kompetence jsou jasně nastavené, úzká vzájemná spolupráce a spolupráce s ostatními pedagogickými pracovníky má pozitivní dopad na poskytované služby. Škola poskytuje žákům a jejich zákonným zástupcům efektivní kariérové poradenství formou informativních schůzek, exkurzí a prezentací středních škol přímo na škole. Škola věnuje odpovídající pozornost prevenci rizikového chování. Docházka žáků je převážně bezproblémová. Vyšší absence u některých žáků souvisí hlavně s postižením žáka, popř. jeho zdravotními komplikacemi (lékařské zákroky, domácí léčení). Zpracovaný preventivní program odpovídá aktuálním potřebám školy a dle finančních možností a potřeb školy je účelně realizován. Jeho realizace probíhá v rámci výuky jednotlivých předmětů,

adaptačních kurzů, školních i mimoškolních aktivit a v rámci preventivních akcí konaných v pravidelné spolupráci s externími organizacemi. Zjištěné problémy škola řeší zpravidla bez odkladu, závažnější problémy jsou řešeny ve spolupráci se zákonnými zástupci, OSPOD, případně Policií ČR.

Závěry

Vývoj školy

- Od poslední inspekční činnosti proběhla změna ve vedení školy.
- V posledních letech opakovaně došlo k personálním změnám.
- Ve spolupráci se zřizovatelem škola průběžně zlepšuje podmínky pro vzdělávání a pokračuje ve zkvalitňování materiálního zázemí.
- Škola se zapojila do vyhledávání a čerpání finančních prostředků z dotací, projektů a grantů s cílem zvyšovat kvalitu vzdělávání.

Silné stránky

- Otevřená a vstřícná komunikace pedagogického sboru podporuje příznivé prosociální klima školy a účinně vede k osobnostnímu a sociálnímu rozvoji žáků. (6.3)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Z kontrolní a málo četné hospitační činnosti není pedagogům poskytována dostatečně konkrétní zpětná vazba, která by jim umožnila potřebný profesní růst, další vzdělávání pedagogických pracovníků nereaguje v potřebné míře na slabá místa ve výuce. (2.1)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Posílit četnost hospitací, pedagogům poskytovat objektivní zpětnou vazbu využitelnou k jejich profesnímu růstu, další vzdělávání pedagogických pracovníků cíleně zaměřovat na zjištěná slabá místa ve výuce.
- Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků provázat se závěry kontrolní a hospitační činnosti, při jeho plánování vycházet nejen ze zájmu pedagogických pracovníků, ale i z aktuálních potřeb školy.
- V základní škole se zaměřit na posílení vnitřní diferenciaci směrem k jednotlivým žákům (např. obohacování vzdělávacího obsahu, zadávání specifických úkolů vzhledem k individuálním cílům těchto žáků). Při výuce cizího jazyka více zapojovat žáky do reálných situací a podpořit je tak v jejich individuálním pokroku a přípravě na život.
- Zefektivnit práci se žákovskými portfolii, začít je využívat i pro uplatňování formativního hodnocení.
- Pokračovat ve zkvalitňování prostorových a materiálních podmínek školy.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Úplné znění zřizovací listiny ve znění ke dni 1. ledna 2024 vydané Jihočeským krajem
2. Jmenování na vedoucí pracovní místo ředitele školy vydané Jihočeským krajem dne 13. 6. 2023 s účinností od 1. 8. 2023
3. Smlouva o poskytování stravování ve školní jídelně uzavřená se Základní školou Kaplice, Školní 226
4. Smlouva o pronájmu tělocvičny uzavřená se Základní školou Kaplice, Fantova 446
5. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení k datu inspekční činnosti
6. Školní řád účinný od 2. 9. 2024
7. Vnitřní řád školní družiny s platností od 2. 9. 2024
8. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Společně všechno zvládneme“ s platností od 1. 9. 2023
9. Školní vzdělávací program pro vzdělávání základní škola speciální „Cesta za poznáním I“ a „Cesta za poznáním II“ s platností od 1. 9. 2018
10. Školní vzdělávací program pro školní družinu „Učit se žít společně“ s platností od 1. 9. 2023
11. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2023/2024
12. Školní matrika
13. Třídní knihy školní rok 2023/2024 a 2024/2025
14. Rozvrh hodin pro školní rok 2024/2025
15. Plán DVPP školní rok 2024/2025 a dlouhodobý plán DVPP
16. Koncepce rozvoje školy Kaplice 2023–2028
17. Plán práce na školní rok 2024/2025
18. Zápisy z jednání pedagogické rady školní rok 2023/2024 a 2024/2025
19. Metodické sdružení školy
20. Záznamy z hospitační činnosti školy
21. Dokumentace školního poradenského pracoviště
22. Další dokumentace zájmového vzdělávání
23. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (doklady o dosažené odborné kvalifikaci a dalším vzdělávání)
24. Dokumentace týkající se oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví včetně knihy úrazů
25. Ekonomická dokumentace školy

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Vlasta Kříčková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jiří Holomek, školní inspektor

Bc. Vladimír Štípl, kontrolní pracovník

2. 12. 2024